

Lebka Homo erectus pekinensis: Sinanthropus

Kat. číslo 201.5047

V kvalitě LabGear®

Homo erectus pekinensis. Zástupce pravěkého člověka. Rok nálezů: 1928. Místo nálezů: Jeskyně Choukoutien, blízko Pekingu. Stáří: 400 000 let.

Rozměry:

výška 15 x šířka 15 x hloubka 22 cm

Hmotnost:

0,6 kg

Vykopávky pod vedením Rakušana Otto Zdanského, které začaly v roce 1921 u vesnice Čou-kchou-tien, 50 kilometrů od Pekingu, vedly nejprve jen k nálezům několika zubů. Jeden nález zubu z roku 1927 (nálezcem byl Švéd Birgin Bolin) přiměl Kanadana Davidsona Blacka zařadit ho (spolu s nálezy zubů z roku 1921 a 1923 z téže lokality) do nového druhu jménem *Sinanthropus pekinensis*. Black se v téže roce 1927 ujal též vedení vykopávek. V roce 1928 se ve stejné lokalitě našly dvě lidské čelisti a fragmenty lebky a v roce 1929 Číňan Wen-čung Pej našel první lebku sinantropa. Do roku 1937 (nyní již pod vedením Němce Franze Weidenreicha) se v lokalitě našlo 14 lebek, 147 zubů, 7 částí stehenní kosti, dvě ramenní kosti, jedna klíční kost a jedna zápěstní kůstka. Weidenreich druh *Sinanthropus pekinensis* spojil s druhem *Pithecanthropus erectus* a podřadil ho druhu *Homo erectus*, ale zhruba do 70. let ještě někteří autoři stále klasifikovali čou-kchou-tienské nálezy jako *Sinanthropus pekinensis* či *Pithecanthropus pekinensis*.

Nálezy z Čou-kchou-tien se dříve datovali 460 až 350 tisíc let před náš letopočet. Podle nového datování vrstev, z nichž nálezy pocházely, z roku 2009, jsou nejstarší nálezy staré 770 000 let, plus minus 80 000 let. Nejmladší jsou staré 400 000–500 000 let.

Charakteristika nálezů

Kosti jsou těžké, lebky se zdají pokročilejší než u jávského pitekantropa. Lebeční kapacita je průměrně 1050 centimetrů krychlových, kolísá mezi 850 a 1220 centimetry krychlovými. Čelisti vystupují dopředu, neexistuje bradový hrbol.

Původně se předpokládalo, že jeskyně byly obydlené nepřetržitě po celé období (tehdy datované na) 460 000–230 000 let př. n. l., ale později (ještě před změnou datování) se ukázalo, že šlo nejméně o tři samostatné časové jednotky osídlení.

Homo erectus z Čou-kchou-tien je geologicky a vývojově mladší formou člověka vzpřímeného. Podle sedmi dochovaných fragmentů stehenních kostí se má za to, že byl menšího vzrůstu než jávský *Homo erectus* (pitekantropus). Dosahoval výšky 150–165 cm a chodil vzpřímeně. Vývojově stojí výše než poddruhy *Homo erectus erectus* i *Homo erectus modjokertensis*. Oproti jávskému člověku měl člověk pekingský více klenuté čelo a větší kapacitu lebky.

Člověk z Čou-kchou-tien byl podle všeho lovcem a sběračem (v jeskyni se našly pecky z třešní), lovil jeleny, divoká prasata, koně, slony a nosorožce. Našli se ale i kosti lvů, šavlozubých tygrů a podobně. Tmavé, téměř černé, až šest metrů hluboké sedimenty v jeskyních sloužily celá desetiletí jako doklad o dlouhodobém využívání a udržování ohně. Jejich podrobnější rozbor v druhé polovině 80. let ukázaly, že mnohé z předpokládaných vrstev popela jsou pouze dekalifikované usazeniny organických zbytků. Přítomnost ohniště a využívání ohně hominidy byly prokázány pouze v nejmladších vrstvách. Čou-kchou-tienské nálezy se tradičně pokládaly i za důkazy kanibalismu – a to zejména pro rozptýlení kostí a stopy po zářezech a zásecích. Novější názory však tvrdí, že chybění obličejových a bazálních částí lebek a stopy na jejich povrchu jsou důsledkem opakovaného zhroucení se stropu jeskyně a aktivity masožravců – zejména hyen jeskynních a dikobrazů.